

Vestre Moland først ute

● Vestre Molands to politiske foregangskvinner feires til høsten

Da kvinnene fikk stemmerett ved kommunestyrevalget i 1901, var Vestre Moland den eneste kommunen på Agder som fikk kvinnerepresentasjon. Det skal markeres når Agder Historielag legger sitt høstmøte til Lillesand.

ANNE MARTA SVENDSEN

anne.marta.svensen@p.no

Da Vestre Moland og Lillesand Historielag holdt sitt årsmøte torsdag, var historien om kvinnenes stemmerett ett av temaene Beint Foss trakk frem i sitt foredrag. Foss er leder av Agder Historielag og Landslaget for Lokalhistorie.

Det var i 1901 kvinnene fikk begrenset stemmerett til kommunevalgene, og Vestre Moland var den første kommunen på Agder som fikk kvinnerepresentasjon, med Augusta Mathilde Tellefsdatter Heldal og Fredrikke Jacobine Henschien. De to var de eneste kvinnene som ble valgt i landkommuner i Agderfylkene.

Agder historielag arrangerer hver høst et temamøte. Det legges til Lillesand i år, og temaet er naturlig nok 100 års jubileet for norske kvinners fulle stemmerett på lik linje med menn.

I forbindelse med stemmeretten generelt, trakk Foss blant annet frem situasjonen rundt unionsoppløsningen i 1905 og hvordan stemmegivningen var i distriktet. Foss kunne som en kuriositet fortelle om nabogården sin i Tveit, der Guttor Olsen holdt til. Et fotografi av gården fra 1903 viser at Guttor flagget med unionsflagget – silde-salaten, fire år etter at loven om det rene flagget trådte i kraft.

1914

Foss ga også en orientering om historielagenes tilblivelse, der Agder Historielag ble dannet i Kristiansand allerede i 1914. Blant stifterne finner vi folk som Olaf Benneche, Abraham Berge, Vilhelm Krag og Jørgen Løvland, blant andre. Navn Foss mente tydelig viste medlemmenes sosiale plassering den gangen. Det var for øvrig fem personer fra Lillesand med på stiftelsesmøtet som fant sted i Klubben. I 2011 ble

ÅRSMØTE: Fra årsmøtet i Vestre Moland og Lillesand historielag.

Agder historielag omdannet til en paraplyorganisasjon for historielagene på Agder.

– Fra 1970 til 1980 var det en eksplosjon i danning av lokale historielag, og lag som var dannet tidligere ble revitalisert, sa Foss og viste til at medlemstallet i Agder historielag nå, gjennom lokallagene medlemstall er på 6.000.

Om Landslaget for Historielag var dette opprinnelig en akademisk organisasjon, med medlemmer blant akademikere med interesse for lokalhistorie. Nå har landslaget rundt 420 lokallag som medlemmer, og 83.000 medlemmer gjennom lokallagene.

Det Foss også kunne fortelle om lokalhistorielagene på Agder er at de er mye tettere enn i landet for øvrig.

Aktiviteter i 2012

Leder i Vestre Moland og Lillesand historielag orienterte om Agder Historielags temamøte som skal arrangeres 8. september, og at

dette finner sted i aulaen på ungdomsskolen. Dette blir i tillegg til Agder Historielag i samarbeid med blant andre kommunen og Lillesand by- og sjøfartsmuseum.

Stedsnavn og den nye loven om adressering var et hett tema i fjor. I den anledning deltok Finn Isaksen, leder av Statens kartverk i distriktet med et svært aktuelt foredrag om stedsnavn og gjeldende regelverk før og nå. Foredraget ble fulgt av livlig ordskifte går det frem av årsmeldingen Sundtoft leste opp.

Under LillesandsDa'ene var fylkeskonservator i Vest-Agder, Frans-Arne Stylegar, leder for en ekskursjon i området rundt Vestre Moland kirke og ga en inspirerende orientering om Møglestus lange historie. I september arrangerte historielaget, i samarbeid med Eide Sogne- lag og Kystlaget Terje Wiggen i Grimstad, en båtturné i Kaldvellfjorden der Tom Svennevig var med som forteller. I fint vær er det vel

få aktiviteter som slår kombinasjonen interessante historiske opplysninger under en flott båtturné, sier det i årsmeldingen. I høst var historielaget med og markerte 50-års jubileet for kommunesammenslåingen.

I samarbeid med Lillesand Husflidslag ble det arrangert piknik i parken ved Gamle Møglestu – spennende skattejakt på det mørke oversteloftet sto på programmet.

Flere publikasjoner

I 2012 var historielagets aktivitet med hensyn til publikasjoner svært eksepsjonell med utgivelse av den tradisjonsrike Lillesandskalenderen og utgivelsen av årsskriftet for 2012/2013. I tillegg støttet laget Tom Svennevigs bokprosjekt *Kaldvellfjorden. Da vannveien var landeveien*. Historielaget støttet prosjektet med 15.000 kroner. Boka er blitt en salgssuksess, og regnskapet vil vise at dette medførte liten risiko for laget, bemerkes det.

Historielaget er også aktive i forbindelse med bygdeboka for Lillesand som det nå arbeides med. Første bind er planlagt utgitt i høst. Styremedlem i historielaget, John

LEDER: Beint Foss leder Agder Historielag og Landslaget.

Gustav Johansen er lagets representant i bygdeboknevnden.

I styret for laget sitter foruten lederen, Kristian Sundtoft, Anne Marie Voje-Steen som ble valgt inn i styret etter at Hans O. Berntsen ikke tok gjenvalg. For øvrig sitter Randi Rosenberg Hall, John Gustav Johansen og Terje Ellefsen i styret. Vararepresentanter til styret er Alv-hild Gulbrandson, Kristen Edvard Skaar og Håvard Bronsta.

Revisor er Per Tollef Knudsen.